

Ammara

Benzina ofereix als seus lectors un l'avançament editorial del conte Ammara, de **Guillem Viladot**, que forma part del volum pòstum *Orgànic* (Editorial Fonoll) en què l'autor reuneix una sèrie de narracions confegides els darrers anys de la seva vida.

entre el seu home endreçava les cartes del correu, ella, la Mari-Ros, batejada Maria del Rosari, es resistia al temps.

Fins aleshores, per a ella el temps no havia existit; ara, però, el sentia com una nou que se li esberlava sota la barbata i que, sense que ella ho esperés, li feia tremolar les mans o li entelava els ulls o li feia la passa dubitativa.

Mentre el seu home estenia les cartes damunt la taula del menjador, la Mari-Ros obria el balcó i pensava que les primaveres, a cops d'afaits perfumadíssims, passarien per damunt de la seva pell sense deixar-hi ni senyal ni avís.

Les primaveres: les camamilles, els oronells, els davantals amb tot d'herbes pintades.

Els xiprers expectants eren com un horitzó vertical damunt el paisatge, gairebé clandestí, dels cementiris.

Les eugues reconeixien l'alegria dels sementals.

I amb tantes primaveres, la Mari-Ros ja tenia l'edat de les dones intemporals.

A cops, es guaitava les mans i no les veia.

A cops, es guaitava els peus i no els veia.

A cops, es guaitava les cames i sentia un càntic de clara d'ou per damunt la pell.

A les nits somiava solidesa i contraforts que, tot d'una, es dissolien del llençol.

El primer dia li costà molt de bufar i de veure com aquell taulell d'ombres, que havien estat banderes, volaven i omplien solituds i onades.

Després, a mesura que el somni es tornava una vastitud despullada, com si la saliva hagués perdut la plata o els límits, sospirava.

Ell, el seu home, era carter rural, i cada dia, després de dinar, en lloc d'anar al cafè, desaparava la taula i, damunt, hi abocava la saca de correus.

Eren uns espais rectangulars que exhibien noms de destinataris escrits a mà o a màquina.

Eren petites parcel·les de cases estranyes que entraven provisionalment a la casa del carter, i que de seguida farien cap a algunes altres cases per tal d'omplir-les de notícies.

A cops, arribaven cartes de molt lluny: de Madrid, de Màlaga, de Santiago de Compostel·la, de la Manxa.

A la primeria, aquests remitents feien molta gràcia a la Mari-Ros i, fins i tot, somreia.

Amb el costum, la Mari-Ros acabà de girar-s'hi d'esquena, a aquesta feina del seu home.

I es passejava per casa amb camisa de dormir, bata i sabatilles.

La camisa de dormir era d'organdí, la bata era de seda i les sabatilles eren de vellut.

I el seu pensament era gris.

Els diumenges, si el temps hi venia bé, el seu pensament tirava a un blau molt clar, com si, en lloc de sortir-li del cap, li brollés de la memòria.

Més que un pensament era una matrícula de plomes que emergia cada matí, del coixí del seu llit.

La Mari-Ros era menuda d'alçada i esvelta del cos.

La Mari-Ros caminava com un isard i, sempre que podia, mirava les camamilles, es diria perquè el seu esguard fos més daurat.

De joveneta, havia passat moltes estones sota els ametllers florits; de vegades, fins i tot li havien de portar el dinar perquè no se'n volia moure; i el metge havia donat ordres de no contrariar-la del tot.

Sota els ametllers en flor, la Mari-Ros comptava cargolines, mesurava silencis, es formulava interrogacions (per a què són els llavis?, per a què són les cames?, per a què són els cabells?) o s'inventava fantasies que feien empal·lidir d'enveja les flors blanquíssimes o rosadíssimes dels ametllers.

Una nit, la Mari-Ros plegà de tot i va dir al seu pare que volia ser artista.

Il·lustració: Tamara Sánchez

Hi va haver molt d'enrenou i la família convocà una reunió d'urgència. Les dones hi van concórrer amb el missalet i els rosaris, i els homes amb les gorres tirades enrere.

El veredictes va ser fulminant: la Mari-Ros deixava de pertànyer a la unitat familiar.

Se li comunicà l'expulsió a través del confessor.

A mesura que la Mari-Ros s'allunyava del nus familiar, les veus del poble no feien res més que anomenar-la, encara que fos d'amagatotis.

Com qui fa esment d'una mala collita.

Com qui rep l'esterilitat d'una conilla.

Passà molt de temps sense saber-ne res, d'ella, però un dia es trencà el gel i arribaren notícies seves.

A cops, de Santiago de Compostel·la.

A cops, de Madrid.

A cops, de Màlaga.

A cops, de la Manxa.

Un dia, fins i tot, es van rebre notícies seves del sud de França.

Girada d'esquena a la feina del seu home, la Mari-Ros sentia l'origen d'aquelles cartes que el seu home classificava damunt de la taula del menjador, com si els seus viatges d'artista no s'haguessin esgotat del tot.

La Mari-Ros va anar-se'n de casa perquè volia ser artista de circ.

Ara, al cap dels anys, anava per casa amb camisa d'organdí, amb bata de seda i amb sabatilles de vellut perquè li semblava sentir que, tot d'una, la cridarien per sortir a la pista.

Va ser per mitjà d'un anunci al diari que la Mari-Ros aconseguí d'entrar al Circ Samarkanda.

El circ demanava personal subaltern i ella, la Mari-Ros, que no sabia ben bé què volia dir això, s'hi apuntà.

El dia que va rebre contestació, es posà davant del pare i li va dir allò de ser artista.

Filialment palplantada, a la Mari-Ros les cames li tremolaven i els peus li relliscaven per una sang que ella sempre havia acatat sense protesta ni de veu ni de gest.

La primera feina que li van donar va ser la de taquillera.

Darrere la finestreta de la garita, ella, la Mari-Ros, mai no havia vist tanta gent davant seu.

Quan la gent comprava les entrades, la Mari-Ros comentava l'es-

pectacle, com si els convidés a entrar en un univers on tot tenia un principi senzill i on tot es realitzava en l'exercici de la impossibilitat.

Un cop començada, la Mari-Ros s'empassava tota la funció, com si ella formés part d'aquell consorci de rialles i de silencis, d'aplaudiments i d'angoixes.

Un dia, la Sònia, la "partenaire" del trapezista, va causar baixa per raó del seu embaràs.

La Sònia era una artista que treballava molt fi.

A la Mari-Ros, però, no li semblava cap cosa de l'altre món.

Des de la seva ignorància, no parava de confessar-se que el que pot fer una dona ho pot fer també una altra.

L'havia vist tantes vegades, aquell número del trapezi, que se'l sabia de memòria.

A cops, fins i tot el somiava.

La Mari-Ros va ser acceptada.

Ara, quan el seu home triava cartes damunt la taula del menjador, la Mari-Ros obria el balcó i engrapava la barana com si es tractés de la barra del trapezi.

La van acceptar i li van preguntar si havia pensat en algun nom artístic, i ella va contestar que no, i es passà dues nits escrivint noms que no eren ben bé de persona, sinó que més aviat sonaven a noms de versos i d'aventures.

Els ensenyà al director del circ: el director els hi refusà tots.

Sense que ella ho esperés, va ser el trapezista qui li assenyalà el nom: Ammara.

A la Mari-Ros, aquest nom li sonà a coixinera aràbiga, a postal amb flor exòtica, a peça de roba infantil, a calendari de casa de pensions.

Però acceptà.

Al cap de quinze dies, prop de la porta del Circ Samarkanda, amb totes les bombetes enceses, ella, la Mari-Ros, de nom artístic Ammara, va poder contemplar la seva identitat nova.

Van ser quinze dies d'assajar de valent.

Cada cop que ella, l'Ammara, volava pels aires del circ sota la vela, se sentia més lluny de la Mari-Ros del que fins aleshores havia estat, encara que la Mari-Ros no acabés d'assabentar-se'n del tot, per tal com, en acabar el número d'Ammara i en canviar-se de roba, la Mari-Ros l'esperava al peu de l'escala de la "roulotte".

Quan l'Ammara va estar ben segura de si mateixa, i quan el número ja la començà a cansar, intentava de muntar-ne un altre ella sola, un número que consistia a fer la figuereta sobre la barra del trapezi tot balancejant-s'hi.

No ho aconseguí.

Cada cop queia damunt la xarxa.

I el director li prohibí que continués perquè s'hauria matat en intentar-ho sense protecció.

Un diumenge a la tarda, mentre el seu home copiava noms de cartes certificades i de paquets certificats en un llibre-registre, l'exammara sortí al balcó i va fer la vertical damunt la barana.

L'endemà, l'alcalde imposà una multa a la Mari-Ros per escàndol públic en adoptar una posició invertida a la natural i no permesa en societat, i ensenyar, de resultes, les cames i el color de les bragues.

Quan la Sònia va estar refeta del tot, l'Ammara va ser reincorporada a la seva feina de taquillera, que alternà amb la d'inspectora de personal.

Per a ella, ja no hi va haver cap més oportunitat al Circ Samarkanda.

Amb permís del director, va intentar de ser estrella en altres circs, però no la va acceptar ningú.

Convertida més que mai en Mari-Ros, el Circ Samarkanda la va tornar a acceptar.

El tedi, com si fos fet de boira i de forats, colgava l'existència de la Mari-Ros.

La seva vida passava sense cap mena de triomf, com si el destí hagués perdut les ganes d'assenyalar una direcció concreta i s'accontentés a redactar ambigüitats o a decretar tolls d'aigua o pells de calendari que hi naufragaven.

Molts anys enrere, durant una gira de comarques, el Circ Samarkanda va fer cap a Artesa de Segre.

Hi va ser tota la setmana de la Festa Major.

La Mari-Ros s'hi sentia bé, en aquella petita ciutat, potser perquè era ben prop de casa seva.

El darrer dia de la Festa Major, la Mari-Ros abandonà el circ i es passà tota la nit ballant a l'envelat.

De primer, l'anaven a buscar uns xicotets més joves que ella, però al final li demanà per ballar el cap de l'oficina local de Correus.

Va ser una nit boja de grosella i de xampany, de picons i de gasosa.

A punta de dia, prop del riu, sota un bosc de freixes, la Mari-Ros, al costat d'una mata de joncs, induí el cap de Correus que li fes l'amor.

No gaire lluny, les granotes s'exercien nuvialment, i els peixos, furiosos, entraven i sortien de les roques amb els ulls plens de bombolles.

La Mari-Ros, a partir d'aquella nit, ja no es va moure mai més d'Artesa de Segre.

La seva boda va ser una mica d'amagatotis.

Les altes instàncies del ministeri no acabaven de veure del tot bé aquell ajuntament; les pompes postals i el seu honor en podien quedar ressentides, i, a més, amb una exartista a les oficines, potser les cartes retardarien l'arribada a la seva respectiva destinació.

L'oficial de Correus i la Mari-Ros no van tenir descendència de cap mena.

Això va causar una mica de llàstima a tothom, i la família de la Mari-Ros va fer-hi les paus, i ella, per consolar-se, de tant en tant, em reclamava a mi, un noi adolescent que li era nebot.

Jo me n'hi anava de seguida, perquè les ciutats amb riu sempre han estat del meu gust i dels meus somnis.

Mentre el seu home ordenava cartes damunt la taula del menjador,

la Mari-Ros m'ensenyava les fotos de quan treballava al Circ Samarkanda.

A mi, em venia de gust aquell nom d'Ammara, i em donava bo cada cop que el deia.

I m'agradaven aquelles cames d'artista ben fetes.

A totes les fotos, jo només hi veia cames.

L'adolescència potser és una edat regida per imperatius de cames.

L'adolescència potser és una destinació de cames.

Hi ha un temps per a la boca.

Hi ha un temps per al pit.

Hi ha un temps per als caramels.

Hi ha un temps per a les cames.

Jo, aleshores, era al temps de les cames.

No acabava de saber si aquelles cames eren reals o de fantasia.

Les primaveres, a més de tenir-ho tot, també tenen cames.

Damunt dels ametllers, o sota les aigües, o entremig dels núvols, sempre hi ha unes cames.

Aleshores, eren les cames d'Ammara.

Somiava que els somnis eren cames.

De tant veure les cames d'Ammara, em van entrar ganes de saber com eren les cames de la Mari-Ros.

Com devien ser, aleshores, les cames de la Mari-Ros?

Eren les cames d'Ammara o tot plegat havia estat un miratge de diaris, de fotografies i de festes majors?

Mentre el seu home estenia les cartes damunt la taula del menjador, la Mari-Ros es convertia en Ammara i es passejava per damunt del bufet, pel respall del sofà, pel rasteller de la cuina, fins que feia cap al balcó i caminava pel passamà de la barana.

I hi acabava fent-hi la figuereta.

Els homes del cafè que hi ha davant de Correus, en veure les cames de la Mari-Ros, envaïen la via pública i interrompien la marxa social de la comunitat.

Les cames de la Mari-Ros aviat van ser famoses arreu.

Quan la brama arribà a la farmàcia, el senyor Mili, l'apotecari, comunicà a la seva dona que aquella tarda de diumenge la passaria al cafè; i, com que no en servava costum, la seva dona se'n malfià; i, un cop recordades les paraules del vicari parroquial a la missa de deu, sense pensar-s'hi gaire, tancà el seu marit al balcó que tenien damunt la farmàcia.

S'hi va estar tota la festa.

Els convilatans, en veure el senyor Mili empresonat, li tiraven cacauets i dàtils.

I tothom reia.

Mentrestant el seu home, el cap de Correus, ordenava cartes damunt la taula del menjador, la Mari-Ros, com si hagués de sortir a la pista d'algun circ, se situava davant l'armari-mirall i obria la bata de seda per tal que les seves cames quedessin lliures.

Un dia d'aquests, de centre primaveral, de dàrsenes carregades de pol·len, de cúpules de pell abrindada, la Mari-Ros se m'emportà a la seva cambra i em col·locà al seu costat i em va indicar que m'hi fixés bé.

Aquell cop, en obrir la bata, a més de les cames, va deixar veure tot el seu cos nu.

La meva sang, de sobte, s'omplí de formigueig.

Les meves venes eren tibades per elefants en totes direccions.

La Mari-Ros aixecava les cames l'una darrere l'altra, i el seu moviment bastia una cúpula de luxúria davant els meus ulls.

Sense roba, amb la pell en llibertat, amb la febre en vetlla, traginant

batzacs oprimits, la Mari-Ros començà a passejar-se per la barana del llit.

No en va tenir prou, i, travessant el menjador, donant l'esquena a les cartes, sortí al balcó.

El seu home, atrafegat amb la feina, no la va veure passar.

Com no la veia passar mai, com si els seus ulls, plens d'adreces, haguessin perdut l'esma d'on parava la dona, com si la vida, per a ell, s'hagués convertit en una targeta postal.

Al cafè de davant de Correus, no hi va quedar cap vidre sencer, i les cadires que hi havia fora, a la vorera, van naufragar sota l'empenta d'aquella parròquia enzelada.

Els udols eixordaven.

La gent cridava gent.

Els dos mil habitants d'Artesa de Segre es congregaren davant del balcó.

Dalt, la Mari-Ros, de pèl a pèl, sense cap mena de vergonya, com si emulés l'Ammara del Circ Samarkanda, feia la figuereta a la barana.

Quan quedà perfectament vertical, no es va sentir ni una mosca. Van ser uns segons d'omnipotència.

D'un salt, quedà dreta al meu costat, i jo li vaig posar damunt la bata de seda.

Els veïns van aplaudir com uns folls.

Era l'estiu.

Els més decidits entraren a Correus i s'enfilaren escales amunt.

En sentir que trucaven a la porta, el carter, l'home de la Mari-Ros, contestà que s'esperessin uns segons, que ja hi anava.

Un cop oberta la porta, en veure tant de personal, el carter de seguida s'inculpà i va creure que tothom venia a fer-li reclamacions i avisos.

El pis s'omplí d'homes.

La Mari-Ros, com si es tractés del seu primer èxit al Circ Samarkanda, els convidà a ratafia de nous i carquinyolis.

Després d'encetar la segona ampolla, un dels homes que tenia la veu més forta va dir que proposava d'anar, aleshores mateix, a l'ajuntament i prendre la vara del batlle i proclamar alcaldessa la Mari-Ros.

I va ser aquest mateix home qui agafà d'una revolada l'exartista, la va treure al balcó i, mostrant-la al personal del carrer, que cridava com una bandada de llops, va fer callar tothom i els comunicà que la Mari-Ros quedava proclamada a perpetuïtat alcaldessa d'Artesa de Segre.

Un udol de fera engabiada s'apoderà del servei meteorològic local.

El riu Segre, segons que es comentà durant moltes setmanes, aturà les seves aigües i, prop de Salgà, s'afirmà que el nivell de la riuada arribava fins dalt de l'ermita.

L'alcalde, en assabentar-se dels fets i de la passió, va desaparèixer.

Durant una setmana llarga, a la ciutat d'Artesa de Segre, governà la Mari-Ros.

De fet, no hi comandà ningú, ja que tothom feia el que volia.

Ella, la Mari-Ros, però, es passejava amb la vara.

Va ser una festa que destruí calendaris i misses.

El batlle tornà al seu ajuntament amb tot de forces polítiques i militars i restaurà la seva normalitat institucional.

Ni es molestà ni es castigà ningú.

La Mari-Ros, però, fou un cop més segregada de la família, que dissimulà, tant com va poder, més d'un any de dol, com volent fer veure que aquella dona, per a tota la família, havia mort per sempre més.

A partir de llavors, la Mari-Ros ja no va fer res més de bo.

Només un altre cop va intentar fer la figuereta damunt la barana

del balcó; sort que, en caure, ho va fer cap a la part de dins, que, si no, es mata.

Aquell dia, val a dir-ho tot, no era ni primavera ni estiu.

El seu home continuava classificant cartes damunt la taula del menjador.

Més endavant, amb el temps, en arribar les vacances, la Mari-Ros em reclamà un cop més, i jo, en contra de la voluntat de tota la família, vaig anar a passar una mesada al seu costat.

La Mari-Ros continuava vestint per casa camisa d'organdí, bata de seda i sabatilles de vellut.

De tant en tant, com si els dos fóssim amics de tota la vida i com si acomplíssim un ritus molt antic, ens col·locàvem davant l'armari-mirall i ella m'ensenyava les seves cames.

Un diumenge a la tarda, quan les camamilles havien entonat tots els misteris, i quan les malves posaven humilitats damunt el gram, la Mari-Ros passà per davant del seu home, que estava ordenant cartes damunt la taula del menjador, i se m'endugué al llit.

Allà, les seves cames es movien com si pedalegessin una bicicleta.

Jo imaginava que tots dos corriem un camí sense cap mena de geografia.

A poc a poc, com si hagués de pujar dalt d'una muntanya, la Mari-Ros va relatar-me com el seu "partenaire" Nonetti la va estrenar, després del seu debut, a la "roulotte", mentre les feres del circ no paraven de bramular talment com si enyoressin la selva.

Al llarg del seu relat, jo, menat per ella, m'estrenava, tot endinsant-me cap al seu cos.

Va ser com un retorn a un paradís ja oblidat.

Una boira m'acompanyà tota l'estona, des de dins del front, a mesura que les humitats m'engolien.

Una boira que m'inflava la pell i m'esponjava la carn.

I tot d'una, s'obrí una porta que conduïa al paradís.

Un paradís situat a l'altra banda.

L'última empenta m'hi abocà.

I m'hi vaig precipitar.

Després de les sacsejades, tot retornà a la realitat del temps immediat.

Durant una estona, les cames de la Mari-Ros van restar estirades i estàtiques.

Un cop net de boira i d'ardència, aquelles cames se m'afiguraven estranyes i antigues, irrecuperables, com si, de fet, la Mari-Ros mai no hagués estat cap Ammara.

El seu home, el carter rural, continuava repartint cartes damunt la taula.

En tornar al menjador, en una carta que hi havia a la punta de la taula, s'hi podia llegir el nom d'Ammara sota una capçalera, una mica cap a la dreta, que portava el nom de Circ Samarkanda.

La Mari-Ros no la va veure, i, si se n'adonà, va fer com si aquella adreça no fos seva, com si el temps no hagués existit mai o l'hagués esborrat alguna mà misteriosa.

En arribar al balcó, la Mari-Ros es repenjà a la barana i va veure com els parroquians del cafè de davant de Correus no se la miraven, però la insultaven.

Aquella manera de veus aspres i fosques o aquella manera de mirades indecents li van fer comprendre per primera vegada que el temps existia.

Des d'aleshores, no parà d'estucar-se amb afaits perfumadíssims que emulaven primaveres i festes majors.